

Olguța Creangă-Caia

Copilăria
Sfântului Paisie Velicikovski

Ilustrații de Violeta Zabulică-Diordiev

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2016

Cuprins

Prefață	7
I	
Nașterea și botezul.....	13
II	
Frageda prunciei. Școala părintească și cea bisericească	21
III	
Frageda copilărie și școlile absolvite	27
IV	
Tradiții de Crăciun	33
V	
Obiceiuri de Sfintele Paști	36
VI	
Strigarea la ceruri a tată lui său, Părintele Ioan	43
VII	
Pelerini prin Ucraina Sfântă	48
VIII	
Prietenul la nevoie se cunoaște	52

IX

<i>Plecarea lui Petru la Academia Teologică din Lavra Pecerska</i>	56
--	----

X

<i>Disputele și sărbătorile din Academia Teologică de la Kiev</i>	62
---	----

XI

<i>Porostea pâinii</i>	82
------------------------------	----

XII

<i>Porostea livezilor</i>	86
---------------------------------	----

XIII

<i>Nevoința lui Platon în Muntele Athos</i>	89
---	----

XIV

<i>Strămutarea în Moldova, la Dragomirna</i>	96
--	----

XV

<i>Strămutarea la Mănăstirile Secu și Neamț</i>	101
---	-----

XVI

<i>Darurile harice și trecerea în viața veșnică</i>	109
---	-----

<i>Autobiografie</i>	113
----------------------------	-----

Prefață



șa a vrut Dumnezeu, ca, acum patru decenii și mai bine, să am privilegiul de a fi pelerin pe meleagurile natale ale Sfântului Paisie Velicikovski. M-am rugat în Catedrala Poltavei, acolo unde a fost botezat Petru Velicikovski de către Mitropolitul Kievului, Rafail, nași de botez fiindu-i familia comandantului garnizoanei din Poltava, Vasile Vasilievici Cociubei. Aici slujiseră din moși-strămoși cei din familia Velicikovski, printre care și Protoiereul Ioan Velicikovski, tatăl Sfântului Paisie, și Preotul Ioan, fratele Sfântului. Preoteasa Irina și enoriașii catedralei sperau să fie și Petru preot aici...

Poltava este o livadă nesfârșită și în vremurile noastre... Cum era iulie când am făcut pelerinajul, merele văratice erau rumene... Am gustat din roade și din frumusețea peisajului fără de seamăn. În 1973, am primit o invitație oficială din partea Patriarhului Pimen al Bisericii Ortodoxe Ruse de a face un pelerinaj la Moscova, pe Inelul de Aur al Rusiei, la Optina, Sankt Petersburg, Odessa, Kiev, Poltava și în alte locuri încărcate de spiritualitate. În invitație se specifica scopul acestui pelerinaj: „Încurajarea unei viitoare preotese”, invitația reprezentând, totodată, recunoașterea succeselor obținute de absolventul Academiei Teologice din Zagorsk-Moscova, Teoctist Caia, cel care era pe atunci logodnicul meu.

Mereu m-am întrebat de ce am primit darul aceluia pelerinaj, și abia acum, după mai bine de patru decenii, am găsit răspunsul: ca să-i scriu Sfântului Paisie Copilăria...

Poltava, după cartea Protoiereului Serghie Cetfericov, „este situată pe sprânceană unei coline înalte și prăpăstioase, de unde se deschide o minunată priveliște spre Râul Vorskla și spre șesurile întinse...”. Cartea acestuia, *Paisie – Starețul Mănăstirii Neamțu din Moldova*, tradusă de Nicodim Munteanu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și tipărită la Mănăstirea Neamț, în 1943, mi-a fost luminător al copilăriei și al vieții Sfântului Paisie Velicovski. Am citit-o până am învățat-o pe de rost, iar noaptea mă trezeam luată de mână de Sfânt și dusă în sferele cerești... Vă îndemn să o citiți...

Sfântul Paisie s-a născut în Poltava pe 21 Decembrie 1722, în ziua pomenirii Sfântului Petru Movilă, Mitropolitul Kievului, și de aceea i s-a pus numele Petru. Era al unsprezecelea copil al familiei Protoiereului Ioan și al preotesei Irina Velicovski. De la o vârstă fragedă a învățat să citească Ceaslovul, Psaltirea, Viețile Sfinților, și mai ales Cuvântările Sfântului Ioan Gură de Aur și ale Sfântului Efrem Sirul. Destul de devreme a început să citească și Sfânta Scriptură... Când era întrebat ce dorește să devină, el răspundea: „cititor!”. Toată viața a căutat duhovnici desăvârșiți, căci doar prin harul acestora spera să i se ușureze sacul cu păcate știute și neștiute...

Petru avea doar patru ani când Dumnezeu l-a strigat la ceruri pe tatăl său. Mama preoteasă Irina îl auzea noaptea vorbind în somn și, întrebându-l cu cine vorbește, el răspundea: „Mamă, Îngerul Domnului mi-l arată pe tata, care mă întreabă de familie și de catedrală...”. Mama tăcea... Când Petru împlinise nouă ani, nori grei s-au arătat iarăși asupra familiei sale. Teodor, mezinul, cu doi ani mai mic decât Petru, fu strigat la ceruri, să înmulțească ceata îngerilor, și să fie aproape de tatăl său și de Tatăl cel Ceresc!

Vremea trecea și iată-l pe Petru la vârsta de doisprezece ani, amintindu-și de Iisus Hristos, cum la această vârstă a rămas în Casa Tatălui Său, în Cetatea Ierusalimului, ca să răspundă întrebărilor înțelepților de acolo, în timp ce părinții săi, Fecioara Maria, Născătoarea

de Dumnezeu, și Dreptul Iosif, Îl căutau... Făcând pelerinaje la Pecerska, Petru dorea ca familia să se piardă de dânsul, căci n-ar mai fi plecat de aici... Dar, când părea că totul merge bine, iată că alt val de tristețe atinge familia: Părintele Ioan, fratele lui Petru, care împlinise treizeci și trei de ani, vârsta trăită de Mântuitorul pe pământ, fu strigat la ceruri, lângă tatăl său, fratele Teodor și lângă Tatăl cel Ceresc...

Mama, căreia i se cernise sufletul de durere, hotărî ca Petru să devină preot la catedrală. Făcu ea cerere, și, luând împuterniciri de la comandantul garnizoanei din Poltava, nașul lui Petru, și de la alte personalități ale vremii, purcede spre Academia Duhovnicească de la Kiev, unde Mitropolitul Rafail, după ce-l examinează pe Petru, îi zice mamei: „Îi moștenitor!”.

Petru învăță la această Academie până ce ajunse la cursul de Retorică, când nu a mai vrut să continue deoarece trebuia să-i învețe pe filosofii păgâni, iar el considera că nu-i aduc nici un folos.

Petru plecă pe calea sfântă a călugăriei și își începu peregrinările... Se opri la Mănăstirea Liubeci, peste Nipru, patria Preacuviosului Antonie de la Pecerska. După trei luni plecă la Mănăstirea Medvedevschi, unde egumenul Nechifor îl tunse în treapta de rasofor, cu numele Platon. Întorcându-se la Kiev, află că mama sa era foarte îndurerată de faptul că el nu se întoarce preot la catedrală. În-fometându-se, era să fie înghițită de flăcările iadului, dar Îngerul Domnului îi arătă splendorile Raiului; atunci ea acceptă hotărârea lui Petru și plecă la Mănăstirea Pocrovul Poltavei, unde egumenă era chiar mama sa, primind călugăria cu numele de Iuliana. Aduag faptul că mama preoteasă Irina îi pierduse deja pe ceilalți copii, în afară de Petru.

Platon traversă Nistrul și se trezi în hotarele Moldovei, cea mult dorită de el, trecând pe la Schiturile Condrița, Dălhăuți și Trăisteni. Aici îi întâlni pe stareții Vasile de la Poiana Mărului și Onufrie, cu care plecă la Schitul Cârnău.

Între anii 1746 și 1763, îl găsim pe Platon la Sfântul Munte Athos. Venind aici și Starețul Vasile de la Poiana Mărului, îl tunse pe Platon în monahism cu numele de Paisie, și-l povățui să meargă pe drumul împărătesc, adică de obște, și să primească hirotonia pentru a putea fi și duhovnicul obștii sale, pentru ca învățătura sa să dea roade mai bune. În anul 1758, la vârsta de 36 de ani, primește hirotonia și devine duhovnicul obștii sale... În Sfântul Munte Athos, Starețul Paisie urmează și calea cărturărească, copiind și traducând din Sfinții Părinți.

Vitregiile abătute asupra Sfântului Munte Athos îl fac să se strămute în Moldova. Cu binecuvântarea Mitropolitului Gavriil Callimachi și a Domnitorului Grigore Callimachi, el și obștea se așezară la Mănăstirea Dragomirna, unde propune Regulamentul paisian. Aici lucrează și Rugăciunea minții, sub îndrumarea starețului Vasile de la Poiana Mărului. Tot vitregiile vremii îl determină să se strămute iarăși, de această dată la Mănăstirea Secu, cu binecuvântarea Mitropolitului Gavriil Callimachi și a Domnitorului Grigorie Ghica. Apoi, având strămtoare de spațiu, îi roagă pe aceștia să-i aprobe mutarea sa și a obștii la Mănăstirea Neamț, unde întemeiază o adevărată Academie și atrage o mulțime de frați și pe calea cărturărească... Aici îl va vizita Mitropolitul Poltavei, Ambrozie, care îl ridică la rangul de Arhimandrit.

Ucenicii au dus flacăra învățaturii paisiene la Poltava, la Pecerska, în toată Ucraina, în Rusia ortodoxă – unde au creat fenomenul Optina – și în cele patru zări ale lumii ortodoxe...

În anul 1794, la vârsta de 72 de ani, împărtășit zile la rând cu Sfintele Taine, prin rugăciune aprinsă, dobândește îndrăzneală la Dumnezeu și merge spre Ceruri...

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse îl canonizează pe Cuviosul Paisie în anul 1988, iar Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin rugăciune și stăruință, îi descoperă Sfintele Moaște în Biserica „Înălțarea Domnului” din Mănăstirea Neamț. Prăznuirea

Sfântului se face pe 15 noiembrie, sub numele de Cuviosul Paisie de la Neamț.

Cititorule, de câte ori ai fost să înalți rugi la Moaștele Cuviosului Paisie de la Neamț? Eu am fost de nenumărate ori și aduc slavă Sfântului și lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite...

De ești în nevoi, du-te la Sfântul Paisie, care îți va da tămăduire și alinare! De ești fericit, du-te și-i mulțumește, și-ți va înmulți fericirea! Sfântul te așteaptă...